

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะกับเกณฑ์คะแนนร้อยละ 80 นักเรียน ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติ ดนตรี โปงลาง

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงลาง สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.85/96.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80)

5.1.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยชุดกิจกรรม เสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงลาง มีค่าเท่ากับ 0.9473 คิดเป็นร้อยละ 94.73

5.1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงลาง คะแนนอยู่ที่ร้อยละ 88.71 ซึ่งสูงกว่าที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 70) และนักเรียนทุกคน ผ่านเกณฑ์การ ประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี โปงลาง สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

5.1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้าง ทักษะปฏิบัติดนตรี โปงลาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลางสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.85/96.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) เนื่องจาก กระบวนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตรงตามตัวชี้วัดการเข้าพบกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทราบข้อปัญหาและนำมาแก้ไขปรับปรุงจนกระทั่งแผนการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นแผนที่สมบูรณ์ ก่อนนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านเพื่อประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แล้วนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง และเนื่องด้วยกระบวนการสอนที่เป็นตามระบบที่ผู้วิจัยได้ยึดแนวการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส โดยจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนกระบวนการ การสาธิตเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นมโนภาพตลอดจนการเพิ่มเทคนิควิธีการสอนระหว่างหน่วย ระหว่างบทเรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการใช้ชุดกิจกรรมร่วมกับการสอนทักษะปฏิบัติโปงกลาง จึงทำให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติที่สูงขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการคำนวณประสิทธิภาพด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ของนวัตกรรมที่จัดทำขึ้น เกี่ยวกับลำดับขั้นและการยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่เกิดขึ้น ถ้าหากนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ไม่สามารถเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะต้องปรับปรุงพัฒนาและทดลองซ้ำจนกว่าจะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ (เผชิญ กิจระการ, 2544, น. 44-51) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกุมารี สุวรรณสิงห์ (2543, น. 51) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความนั้ด 1 (ส029) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านความรู้ และด้านความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลคะแนนประเมินภาคปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 83.73 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการวิจัยของ

สมาพร มีเนตรทิพย์ (2547, น. 116) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอนเรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 83.43/83.64 โดยนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังเรียนด้วย ชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียน และชุดการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5.2.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลาง มีค่าเท่ากับ 0.9473 คิดเป็นร้อยละ 94.73 ซึ่งความก้าวหน้าของเรียนที่เรียน โดยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลางเป็นค่าดัชนีประสิทธิผลที่ค่อนข้างสูง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมขึ้น เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลาง โดยขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรม นำมาสร้างเป็นชุดกิจกรรมที่ประกอบด้วยใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติกิจกรรม โน้ตโปงกลางลายเดี่ยว โขง และแบบบันทึกคะแนน รวมเป็นรูปเล่มเพื่อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง โดยเลือกใช้ข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ซึ่งในชั้นของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความชัดเจนและตรงตามเนื้อหา จุดประสงค์ และวิธีการใช้ชุดกิจกรรมมีความเข้าใจง่าย จึงทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาฝึกปฏิบัติดนตรี โปงกลางได้ด้วยตนเอง จึงทำให้ค่าดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนสูงขึ้น ค่าดัชนีประสิทธิผล คือค่าความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดัชนีประสิทธิผลคำนวณได้จากการหาค่าความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่ทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อการเรียนการสอน (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2532, น. 129-130) เช่นเดียวกับงานวิจัยของอมรลักษณ์ สามใจ (2558, น. 102-105) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการวาดภาพระบายสีด้วยดินสอสีโดยใช้รูปแบบการฝึกทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.6095

5.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง คะแนนอยู่ที่ร้อยละ 88.71 ซึ่งสูงกว่าที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 70) และนักเรียนทุกคน ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งนอกจากการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรมที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว การสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติบรรเลงโปงลางก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะหากไม่มีแบบประเมินทักษะปฏิบัติบรรเลงโปงลาง ผู้สอนจะไม่สามารถประเมินทักษะปฏิบัติบรรเลงโปงลางของผู้เรียนได้ ซึ่งขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติบรรเลงโปงลางประกอบด้วย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จัดทำระดับการปฏิบัติประกอบด้วย ท่าทางและการเตรียมตัว โดยประเมินผลเป็นค่าระดับคะแนน 4 ระดับ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินแบบประเมินทักษะปฏิบัติบรรเลงโปงลาง ซึ่งการประเมินผลทางดนตรีนั้นจะต้องประกอบไปด้วยการประเมินเนื้อหา การประเมินทักษะ ดังนี้ 1. การประเมินผลเนื้อหา เนื้อหาดนตรี เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีสามารถประเมินโดยการใช้การทดสอบในรูปแบบข้อสอบลักษณะต่างๆ ซึ่งรวมไปถึง ทักษะการฟัง ซึ่งสามารถวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบเพราะเป็นลักษณะที่แสดงออกได้ การประเมินเนื้อหาดนตรี ควรประเมินทั้งความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่าด้วยอัตราส่วน จำนวนข้อสอบหรือจำนวนคะแนนของระดับการเรียนรู้แต่ละประเภทขึ้นอยู่กับผู้สอนจะเห็นความสำคัญส่วนใดมากกว่ากัน ซึ่งความยาก ความลึกซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียน 2. การประเมินทักษะดนตรี แบ่งลักษณะการปฏิบัติดนตรีคือ การปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่ม ซึ่งการปฏิบัติดนตรีมุ่งเน้นการปฏิบัติเดี่ยวมากกว่ากลุ่ม เนื่องจากกระบวนการวัดและประเมินผลต้องทำเป็นรายบุคคล ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินทักษะดนตรีและต้องประเมินผลลักษณะด้านต่างๆ เช่นในด้านของ ทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน (อรรถพงศ์ ภูลาชยาว, 2554, น. 89)

5.2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นผลจากการสร้างชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลางที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและสร้างสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ซึ่งแนวทางหรือรูปแบบในการวัดความพึงพอใจมีหลายหลากแบบ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต หรือแม้กระทั่งการใช้แบบสอบถาม ซึ่งการใช้แบบสอบถามเป็นการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้โดยลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ตอบคำถามทุกคน ตอบคำถามไปในแนวเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมากๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมการใช้กันมากที่สุดเพื่อปรับทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตรวัดทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (ภิญญา ชัยปัญญา, 2541, น. 11) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่สอดคล้องกับความหมายความพึงพอใจของปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 130) ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่ต้องเกิดความต้องการในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน เกิดขวัญกำลังใจจึงทำให้ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim (1996, p. 990-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนดนตรีประยุกต์ ในด้านของนักดนตรีที่ดี ไม่ควรเล่นดนตรีได้อย่างถูกวิธีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรที่จะเป็นการเล่นดนตรีได้อย่างมีความสุขในการเล่นดนตรี ซึ่งในการสอนดนตรีในปัจจุบัน ในหลาย ๆ ครั้ง จะเน้นการสอนเทคนิควิธีการมากกว่าการสอนให้เข้าใจ ซึ่งจะทำให้เกิดทัศนคติที่แคบสำหรับผู้เรียน และยังคงคำนึงถึงการศึกษาด้านประวัติและทฤษฎีดนตรีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้เรียนกำลังศึกษาหรือกำลังเล่นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยกระตุ้นปฏิกิริยาการตอบสนองในทางบวกที่จะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเหลือเชื่อ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การนำชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง ไปใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในช่วงแรก ๆ ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรม และรวมถึง การฝึกปฏิบัติดนตรีโปงลาง ซึ่งมีเกณฑ์วัดทักษะที่นำมาใช้ในการประเมิน นั้น หมายถึง อาจเป็นการเรียนรู้ด้วยวิธีใหม่ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรเริ่มต้นทำความเข้าใจกับนักเรียน ซึ่งแรงวัตถุประสงค์ วิธีการใช้งานและวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนการดำเนินกิจกรรม

5.3.1.2 ครูผู้สอน ควรกำหนดระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติดนตรีโปงลางอย่างรอบคอบ และต้องมีความยืดหยุ่นพอสมควร เนื่องจากระดับความสามารถในการปฏิบัติดนตรีโปงลางของผู้เรียนไม่เท่ากัน ฉะนั้น ครูผู้สอนควรติดตามพฤติกรรมผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจ หรือเกิดความสงสัยในการเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของแต่ละรายวิชามาเปรียบเทียบ หาข้อบกพร่อง สิ่งที่ต้องปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

5.3.2.2 ควรมีการกำหนดตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง เพื่อสร้างความสนใจ สร้างแรงจูงใจ สร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมกระบวนการกลุ่ม

5.3.2.3 ควรพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติกับรายวิชา หรือ สาขาวิชา ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถทำเป็นแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง